

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Русалена Веселинова Пенджекова-Христева
ПУ „Паисий Хилендарски“

на материалите, представени за участие в конкурс
за заемане на академичната длъжност *професор*

на Софийския университет „Св. Климент Охридски“

по област на висше образование 2. *Хуманитарни науки*
професионално направление 2.4. *Религия и теология (Църковно право,
Устройство и управление на БПЦ)*

В конкурса за *професор*, обявен в *Държавен вестник*, бр. 57 от 26 юни 2020 г. и на интернет-страницата на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ за нуждите на Богословския факултет, като единствен кандидат участва доц. д.н. Дилян Николаев Николчев. В случая са спазени предвидените законови срокове и процедурни изисквания.

Представеният от кандидата комплект от материали отговаря на изискванията на *Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ)*, *Правилника за прилагане на ЗРАСРБ* и на *Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ*, и включва всички изискуеми документи със съответните приложения, съдържащи доказателства за преподавателския, научния и професионалния му опит.

Дилян Николчев започва академичната си кариера в СУ като хоноруван преподавател по *Църковно право и Устройство и управление на Българската православна църква (БПЦ)* през 1994 г., а през 1995 г. е назначен за *асистент* при Богословския факултет на СУ. От 2006 г. той заема академичната длъжност *доцент* при Богословския факултет на същия университет. През 2015 г. му е присъдена образователната и научна степен *доктор*, а през 2018 г. му е присъдена научната степен *доктор на науките*, като и двете степени са по професионално направление 2.4. *Религия и теология (Църковно право)*.

Доц. д.н Д. Николчев чете редица специализиращи лекционни курсове по тематиката на конкурса, а именно: *Църковно право, Устройство и управление на БПЦ, Църковно брачно право, Въведение в църковното брачно право, Римскоправни принципи и институти в регламентацията на църковното право*. Също така, в периода 2012 – 2015 г., той е бил привлечен и като хоноруван преподавател по *Църковно право* в Православния богословски факултет към ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“. През 2010 г. изнася и лекции по програма *Еразъм* в Търнавския университет (Словашка република). Посочените факти недвусмислено свидетелстват, че кандидатът е авторитетен университетски преподавател със солиден професионален опит в работата със студентите. Отличен атестат за преподавателските му умения е и фактът, че той е подготвил трима докторанти, които са успешно защитили.

Следователно общата ми оценка за учебно-преподавателската дейност на доц. д.н. Д. Николчев е, че тя е на високо равнище и изцяло в съответствие със спецификата на конкурса за заемане на академичната длъжност *професор* по професионално направление 2.4. *Религия и теология (Църковно право, Устройство и управление на БПЦ)*.

Изследователската дейност и научната продукция на доц. д.н. Д. Николчев също е обвързана пряко с тематиката на обявения конкурс. Общият списък на публикациите му досега включва: 4 самостоятелни монографии; 4 студии (2, от които в съавторство); 84 статии (9, от които в съавторство); 1 съставителство на книга в съавторство; 1 рецензия; 3 предговора; 1 научно-специализиран превод от руски език. В конкурса за заемане на академичната длъжност *професор* кандидатът участва с общо 16 самостоятелни научни труда: 1 монография и 15 студии и статии, които не са включвани от него в предходни процедури за заемане на академични длъжности и за придобиване на научни степени, респективно не са били обект на рецензиране.

Съдържателният анализ на основните научни и научно-приложни приноси на изследваната от кандидата проблематика може да бъде отнесена към дисциплинарните полета на *Църковното право и Устройството и управлението на БПЦ*, и по-конкретно в тематични кръгове като: история, устройство, съвременно състояние и църковно-правни проблеми на БПЦ, представени в извороведска и архивна ретроспектива; исторически и актуални канонични въпроси от различно естество; богословско-канонична терминология и др.

Именно в рамките на тези проблемни кръгове доц. д.н. Д. Николчев е развил своите идеи за особения път, по който върви и се развива БПЦ през различните исторически периоди от нейното съществуване с особен акцент и пиетет върху XX век.

С оглед на обявения конкурс най-сериозен интерес представлява монографията *История, устройство и управление на Струмишко-Драмска епархия (Беломорски дял, 1941 – 1942) и Драмска епархия (1943 – 1944) през прочита на архивни документи*.

В центъра на вниманието на автора са изцяло нови проблеми, свързани неизвестни или слабо познати страни от българската църковна история, организация и устройство по време на Втората световна война в новоприсъединените земи в Беломорска Македония. В тази връзка могат да бъдат открити следните безспорни научни приноси, като реализирани резултати, а именно: цялостно проучване, анализиране и привеждане в известност от историческа, архивна, извороведска, археографска и църковноправна гледна точка на комплекса от архивни фондове в ЦДА, ДА – Благоевград и АКРДОПБГДСРСБНА, които са свързани с историята, устройството, организацията и управлението на двете епархии (Струмишко-Драмска и Драмска); успешно прилагане на *архивната евристика* при издирването на архивното наследство, свързано с БПЦ и въвеждането за първи път в научно обращение на респектиращ брой

първични (архивни извори); прецизно дефиниране на използваните термини в текста, което е сериозно предизвикателство и лична отговорност за всеки изследовател; щателно локализиране на духовните участъци, енориите и органите на управление в изследваните епархии; използване на изобилна статистическа информация във връзка с изясняването на определени аспекти от изследователската тема; изследване на различни канонични и църковноправни аспекти, свързани с лица и събития с важна роля в Струмишко-Драмска и Драмска епархии и др. Като цяло, както тези проблеми, така и подходът към тях е нов, съчетаващ умело историческите и църковноправните аспекти на изследваната тема и демонстриращ оригинално мислене, и смелост на автора при заявяването на собствена научна позиция.

На лице са достатъчен брой цитирания и участия в научни форуми, които показват добрата разпознаваемост на доц. д.н. Д. Николчев сред научната общност.

Цялостното ми впечатление от научните изследвания на доц. д.н. Д. Николчев, представени за участие в конкурса, е, че те са на високо професионално равнище и отговарят изцяло на научните специалности *Църковно право и Устройство и управление на БПЦ*.

Забележително е и участието на кандидата за заемане на академичната длъжност **професор** в реализирането на разнообразни дейности. Важно е да бъде отбелязано, че в професионалната си кариера той заема и редица ръководни длъжности, член е на редакционните колегии на престижни периодични богословски издания, ръководи и участва в различни научноизследователски проекти. През 2007 г. получава награда за високи научни постижения от *Съюза на учените в България*.

Участието на доц. д.н. Д. Николчев в организирането на преподавателската дейност, провеждането на активна изследователска дейност, участието му в научни проекти, показва, че той притежава качествата и опита за заемане на академичната длъжност **професор**.

В заключение: След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализа на тяхната значимост и съдържателните се в тях научни и научно-приложни приноси, намирам за основателно да дам своята положителна оценка и да препоръчам на Научното жури да изготви доклад-предложение до Факултетния съвет на Богословския факултет на Софийския университет за избор на доц. д.н. Дилян Николаев Николчев на академичната длъжност **професор** в СУ „Св. Климент Охридски“ по професионално направление 2.4. *Религия и теология (Църковно право, Устройство и управление на БПЦ)*.

15 ноември 2020 г.

Изготвил становището:

(доц. д-р Русалена Пенджекова-Христева)